

בולעטין # 31

וועד משמרת הניקור ארגון

מוקדש לתיקון מצב הניקור

באמצעים של בירור, חקירה ודרישה, התיעצות, הודעה, והצעה
חודש ניסן תשמ"ו

מכתב מיוחד לארצה"ב מראש בית המדרש "הלכה למעשה"

ה"נ הרה"ג מוה"ר מרדכי מלאכי שליט"א (הוא הגבר שהעיד עליו הגה"ק ציס"ע מוהר"ר איציקעל מפשעווארסק זצוק"ל שבכחו לגרום טהרה גדולה בתיקון מאלכות אסורות וטהרת המשפחה) המעיד במכתבו הארוך שאין כל חדש תחת השמש ומימות המהרש"ל עד הנה צעקו הגאונים על רבת ההזנחה בניקור החלב ושעדיין השטן מרקד בינינו בעונותינו הרבים.

ואבדיל אתכם מן העמים

כשאבותינו עמדו בהר סיני וקבלו עליהם - נעשה ונשמע ביקש משה רע"ה מה' בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה, חז"ל אומרים שביקש שלא תשרה השכינה אלא על ישראל ונתן לו (ברכות ז'), כתוב: ונפלינו אני ועמך - ונפלינו מלשון נפלאות שבהיות הולך ביניהם יעשה נפלאות - כתוב: הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות. וכתוב: ואבדיל אתכם מן העמים. המאכלים האסורים ראויים ומתיחסים לעכו"ם לא לאוהבי ושומרי מצותיה. לכן נקרא תועבה, כמו שבעניני הנפש ראוי שינהגו בני אדם ועל פי המצוות ככה בענין החמר וגופו ראוי שיתנהגו על פי התורה והמצות (אברבנאל פ' ראה) ע"י התעוררות ופעולת אדם לקיים מצות התורה והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה עושה ה' פעולה דומה, ואבדיל אתכם מן העמים.

"זאת החי' הנאכלת" חיות הטרפות הוא זה אשר לא תאכל, בזה נשלם רצונו יתברך שאין בני ישראל אוכלין, ועל ידי זה נתרבה כבוד ה' בהתגברות האדם נגד יצר הרע, וזהו חיותו. קדושת הנפש תלוי באלה המאכלים וזהו "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו". (שפת אמת פ' שמיני) על הפסוק קדושים תהיו. אומר האבות דר' נתן: פתח הפרשה שיוכל לתקן שורש הקלקול של הנחש שהיו באכילה ואחר כך בא על חוה והטיל בה זוהמא. ואת שבתותי תשמורו שהיא תיקון הפגם באכילה לפי החז"ל

אדם נברא בערב שבת כדי שיכנס לסעודה מיד, שהכל מוכן לפניו, בשבת יתקן הפגם באכילה. עד כאן לשונו.

אכילת לחם הפנים בשבת לכהנים היא לתקן כל אכילתם שיהיו בקדושה, שלא יהיו בהם קטרוג מיצר הרע. אדם אחר אכילה ושתי' לבו כפי אכילתו אם אינו אוכל בקדושה יש קטרוג יצה"ר. ואם אכילתו בקדושה הקדושה משפיע על הלב ואין לו אלא לב אחד לאבינו שבשמים - הפרי צדיק לרבי צדוק הכהן.

המאכלים האסורים מתעבים ומשקצים את נפש אדם

איסור המאכלים שאסרה התורה היא לא מפני שמזיקים לבריאות האדם כי האומות אוכלים מכל הדברים ששקץ לנו והם בריאים וחזקים ואין עיף ולא כושל בהם, לא באה התורה האלוקית לרפאות את גופות אדם ולבקש בריאות הנפש ולרפאות תחלואים. איסור המאכלים האסורים הם לפי שמתעבים ומשקצים את הנפש הטהורה המשכלת ומולידות במזג האנושי אטימות וקלקול התאוות בעשותם באדם רוע מזג אשר ממנו תתהווה רוח הטומאה, המטמאה הדיעות והמעשים, ומגרש רוח הטהרה והקדושה. שעלי' בקש דוד; - ורוח קדשך אל תקח ממני - (תהלים נ"א) ואמר לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי, לכן אמר ה' "אל תשקצו את נפשותיכם ולא תטמאו בהם" כי בזה היה ענין האטמות והטומאה. וטעם איסורה וזיכתה שיתישר מזג הגוף ויהיו מזונותיו מולידים דם זך ומזוקק לא גס ועב. (אברבנאל פ' שמיני).

אור וחושך בערבוביא

בכל התקופות שמרו בני ישראל על השולחן הטהור וראו בזה עיקר היסוד של היהדות במסירות נפש ממש שמרו כל יהודי חרדי לדבר ה' על אוכל כשר ושלא יכשל חו"ש להכניס לתוך פיובהז דבר של ספק בענין כשרות לכן נזדעזעתי ממש בראותי שקצבים (בוטשערס) חסידים, מנקרים, מכשירים בשר עם חלב ממש - ואחרי דין ודברים עם המנקרים נוכחתי לדעת שאינם בקי בהלכות ואומנות הניקור בכלל. הדבר הזה העיקר על לבי, רטט עבר בנפשי ובכל פה התחלתי לצעוק זעקה גדולה!!! רבה השממה גדולה העזובה! חסידים ואנשי מעשה יהודים המדקדקים קלות כחמורות נכשלים באכילת חלב בלא יודעים אשר נפש כל ישראל מתגאל מאוד ומטמטם המוח וגורם להרבה צרות בישראל. לכאורה "בהזעקה גדולה ומרה שלי אינני מחדש דבר כי זה לא חדש כי הרבה שנים גדולי הרבנים המומחים לשאלות אלו זועקים על המכשלה הזאת, והנה הפרמ"ג בהקדמתו לאו"ח סדר ב' כתב: בעוה"ר אין לומדים דיני ניקור ומסור לכל אדם, המהר"י סרזינא בסוף תשובת הרא"ש משבח את מנהג דק"ק קראקא-פולין שהמנקרים שנתמנו שם הם רבנים חכמים יודעים ספר במלחמתה של התורה.

ביש"ש חולין פ' גיה"נ סי' י"ט כתב: אני הגבר אשר שמעתי וראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירים בענין ניקור לחתוך אפילו מההתר ובכל זאת נמצא הרבה

פעמים שמקילים בחלב. לכן נהגתי בעצמי שלא לאכול בשר מנוקר עד שיבדוק הבשר ע"י עוד מנוקר אם מנוקר כראוי כמובן מדובר מנוקר מומחה. וכותב שכך נהג החסיד מהר"ם מינץ וכתב שאירע פעם שאחרי הניקור של המנוקר נשאר עוד הבשר לא מתוקן כראוי וסיפר את זה לכל המנוקרים שילמדו לקח שלא לסמוך על מנוקר אחד שמנוקר הבשר אלא שהמומחה יבדוק את הבשר אחרי הניקור. וכותב שתיקן גדול תיקן מהר"ם מינץ.

והנה מה שכתוב בספר גבעת פנחס. בהקדמה מביא בשם הספר "בית יצחק" ליד דברי מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנוקרים הבשר, להשגיח עליהם וסומכים על המנוקרים שלמדו את הניקור איש מפי איש ולפעמים גם רבו לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי - של הבהמה הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים והשוחטים עושים את עצמם למנוקרים וסומכים עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעל הוראה אינם בקיאים ע"כ צריך הרב הדיין מורה הוראה ללמוד בעצמו מקודם בטיב סדר הניקור מחלק הפנים שלא יצא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן.

וכותב שם סדר הניקור בעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי. בענין השפונדר כתב "בגבעת פנחס" סימן ס"ה סעיף ט', ידקדקו הקצבים אחר חצר הכבד כי מהחצר הכבד ולמעלה אין שם חלב ומהחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיים ושאר מיני חלבים ומשם ואילך צריך ניקור ומחלק האחור יחשב עיי"ש.

ובבית יצחק שם כתב וכדי שלא יבאו לידי איסור חלב נוהגין לחתוך כל הכסלים אשר לבן מבחוץ ("השפונדר") עד הטיבור לחלק האחור ואז יוצא מידי ספק כי רוב הקצבים שתי רעות עושים שמניחים הבשר שבין צלע י"ב י"ג לחלק הפנים וגם חותכין בשוה בכסלים שתחת הטיבור השייכים לחלק האחור ומניחים ג"כ לחלק הפנים ומכשילים הרבים באיסור גמור ואין מי שמשגיח על זה.

הזנחה בלמוד הלכות חלב וניקור

בעל תורת הניקור הירושלמי שואל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי תריסין שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו שהן לא הילכתא למשיחא אלא מההלכות השימושיות ביותר, ואומר: הסיבה היא בזה: יתר מקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים והאחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק, לא כן הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר ורבה העזובה במקצוע זה והרבה נכשלים באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כחמורות, עד כאן לשונו.

עד כמה צדקו דברי הגאונים מביד"צ ירושלים שכותבים בפסק הלכה שלהם בענין חלב. רבה הזנחה בענין ניקור החלב שכל מנוקר מלמד ומורה למי שרוצה, בזמן קצר

ממלא את ידו לעסוק במלכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ובדם שאיסורו כרת רח"ל.

בספר צנה לדוד מהר"ר דוד ב"ר גרשון דייטש מק"ק אלברשווילד בהסכמת גאוני אשכנז ומהגאון הדור רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל הנדפס בשנת תק"י כתב: בעיר ניקלשבורג מצאתי מנקרים ושאלתי ודרשתי על כל פרטי דינים והבאתי אותם לבי"ד הגדול שם ועשיתי הלכה למעשה בפני בי"ד ואז ראו והבינו והרגישו את העון והמכשלה אשר יצאה מהם. ראיתי מנקרים חותכין בשר מהלב ואומרים שזה חלב ועל חלב גמור אומרים שזה כשר, לפעמים עמדו נגדי בחוצפה ואמרו כך קבלנו וכך מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באמרם אלי אם אמת דבריך למה לא מזהירים לנו הרבנים הגדולים חכמי הדור על דבר זה? ואני אמרתי להם ולמנהגם דור תהפוכות המה ומנהגם לגיהנם, כלם חותכים לחלק הפנים י"ב צלעות ונשאר שם בשר השייך לחלק אחורי, בכרתי סוף ס"ה כתב דבזמן הזה יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקה, ואין לסמוך בניקור כי אם על בקי וירא ה' ברבים.. בגבעת פנחס כתוב סדר הניקור בעוה"ר עיני ראו שיש מכשולים גדולים כי נשכח הענין לגמרי

בדרכי תשובה יורה דעה ס"ד (קל"א) מביא שאלה: במנקה שאינו מומחה: אם נמצא שהמנקה אינו בקי ואינו יודע דיני ניקור אם יש מקום לאסור הניקור שלו למפרע, וכותב עיין בשו"ת, שבות יעקב ח"ב ביו"ד סוף ס' נ"א שהחמיר בזה וכל דמנקה חמור יותר משוחט לענין זה ואם נמצא שהמנקה אינו בקי בניקור בודאי יש לאסור הכל למפרע לכ"ע עיי"ש, אמנם בבל"י לעיל ס' א' ס"ק ט' השיג עליו בזה דכיון דאין שום אדם מנקה אלא אם כן נטל קבלה על ניקור, וע"ל ס' ס"ה ס"ק ע"ה בכלים שנתבשלו בהם הבשר שלקחו מהקצב שאירע אצלו דבר כזה. הדין פשוט אם המנקה אינו יודע ובקי בדיני ניקור חלב ממש, אז כל הכלים שנתבשלו בהם בשר שלקחו מהקצב הנ"ל אסורים למפרע כיון שהמנקה לא נטל קבלה על הניקור ואם נמצא שהמנקה בקי בדיני ניקור חלב ממש והשאיר חלב על הבשר אין לאסור הכלים למפרע. הכל בדרכי משה.

אכן תמוה הדבר ביותר ונוקב עד התהום איך הגענו למצב הזנחה באירופא ובעיקר בארצות הברית, נדהמתי ולא האמנתי למראות עיני אנדרלמוסיא ממש בענין ניקור החלב. שלא מנקרים בכלל החלב דאורייתא וחלב הכרת? הדבר הזה קשה להולמו. המכשלה הזאת להאכיל ליהודים כשרים חלב שאיסורו דאורייתא ואיסור כרת רח"ל היא לפי שהמנקרים אינם בקיאים בהלכות ואומנות בניקור החלב ואין להם שום תעודה ממנקה מומחה ומבי"ד מוסמך - לשם זה יסדנו בית מדרש שיהי' לתלפיות ללמוד שחיטה, ניקור ואו"ה, בשם "הלכה למעשה" ובית הדין צדק לכל מקהלות האשכנזים בעיר הקודש ירושלים ת"ו, שהוא בית הדין הגדול בעולם המוסמך לכלם יבחנו את האברכים מביהמ"ד שלנו ויסמכו אותם לשמש בעבודת הקודש ניקור שחיטה ואו"ה.

השי"ת יערה עלינו רוח טהרה ממרום, ונזכה לשולחן הטהור באמת, ובזכות זה נזכה לביגצבב"א

הרב מרדכי מלאכי

וועד משמרת הניקור